

B.A./5th Sem (H)/SNSK/23(CBCS)

2023

5th Semester Examination

SANSKRIT (Honours)

Paper : DSE 2-T

[CBCS]

Full Marks : 60

Time : Three Hours

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers
in their own words as far as practicable.*

[Theatre and Dramaturgy in Sanskrit]

1. अधोस्तनेषु यथेच्छं प्रश्नदशकस्य उत्तरं प्रदेयम् (सरलसुरगिरा
देवनागर्या च) : 2×10=20

- (क) नाट्यम् अन्यत् केन नाम्ना अभिहितं भवति ?
- (ख) को भवति चतुरस्रः ?
- (ग) नाट्यशास्त्रानुसारं दर्शकासनं कीदृशं भवेत् ?
- (घ) लोकनाट्यं किम् ?
- (ङ) नाट्यवस्तु कतिविधम् ? कानि च तानि ?
- (च) धीरोदात्तनायकस्य लक्षणं किम् ?
- (छ) को नाम विक्षेपः ?

P.T.O.

- (ज) भारतवर्षस्य सुप्राचीनमन्दिरनृत्यनाट्यचतुष्टयस्य नाम कार्यम्।
- (झ) को भवति सूत्रधारः ?
- (ञ) नाट्यशास्त्रानुसारं रसः कतिविधः ? के च ते ?
- (ट) नाट्यशास्त्रानुसारं नाट्यवेदः केन कथं वा निर्मितः ?
- (ठ) मत्तवारणी का भवति ?
- (ड) स्वीया नायिका का भवति, सा कतिविधा ?
- (ढ) भरतचार्यानुसारं कीदृशो नाट्यमण्डपः मनुष्याणां कृते प्रशस्तः ?
- (ण) सात्त्विकभावाः कतिविधाः ? के च ते ?
2. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु कस्यचिद् चतुष्टयस्य उत्तरं प्रदेयम्। तेषु एकस्य प्रश्नस्य उत्तरं संस्कृतेन देवनागर्या च अवश्यं लेख्यम् :
- 5×4=20
- (क) टीका लेख्या : विदूषकः। 5
- (ख) को नाम स्वादः ? स कतिविधः ? संक्षेपेण प्रकारभेदान् आलोचय। 1+1+3
- (ग) विष्कम्भक-प्रवेशकयोर्मध्ये पार्थक्यं प्रदर्शय। 5
- (घ) को भवति मुखसन्धिः ? सोदाहरणमालोचय। 5
- (ङ) का पताका ? का च प्रकरी ? उदाहरणयोगेन उपस्थाप्यताम्। 2½+2½
- (च) कस्माद् भावात् कश्च रस उत्पद्यते ? 5

3. अधस्तनेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयस्य उत्तरं प्रदेयम् : 10×2=20

(क) भारतीयनाट्यभवनस्य उत्पत्तिः विकाशश्च सयौक्तिकं
विब्रियेताम्। 10

(ख) 'वस्तुनेतारसस्तेषां भेदकः' — व्याख्यायताम्। 10

(ग) का नाम कार्यावस्था? तस्याः प्रभेदाः सोदाहरणं
निरूप्यन्ताम्। 2+8

(घ) अभिनयः कतिविधः? सर्वं विशदमालोच्यताम्। 2+8

OR

[Tools and Techniques for Computing Sanskrit Language]

1. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु दशसंख्याकानां प्रश्नानांमुत्तरं संस्कृतेन देवनागरीलिप्या च प्रदीयताम् : 2×10=20

- (क) चर्तुणां मुक्तरूपाणां नामानि लिखत ।
- (ख) ISCH — इत्यस्य पूर्णरूपं किम् ?
- (ग) Micro computer — कथनेन किं ज्ञायते ?
- (घ) “Primary Memory” इत्यस्य कोऽभिप्रायः ?
- (ङ) Syntagmatic Relation — इति किम् ?
- (च) अक्षरम् (Syllable) इत्यस्य लक्षणं किम् ?
- (छ) “CD-DRIVE” कथनेन किं ज्ञायते ?
- (ज) DVD — विषये धारणा प्रदेया ।
- (झ) “ASCH” — इत्यस्य पूर्णरूपं किम् ?
- (ञ) Main frame computer — इत्यस्य किं वैशिष्ट्यम् ?
- (ट) मूलध्वनिः (phoneme) किम् ?
- (ठ) VGA Monitor विषये धारणां देहि ।
- (ड) LCD मनिटर विषये वर्णनं कुरु ।
- (ढ) File निर्माणस्य कः उपायः ?
- (ण) यन्त्रानुवादे संस्कृतभाषायां कारकविश्लेषणाय (Karaka Analyser) सङ्कटानि कानि ?

2. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु चतुर्णां प्रश्नानामुत्तरं प्रदीयताम् (एकस्योत्तरं संस्कृतेन देवनागर्या च देयम्) : 5×4=20

(क) File Creation on Desktop इत्यस्य का पद्धतिः ?

(ख) CD-ROM — इति व्यवहारस्य का सुविधा विद्यते ?

(ग) Laser Printer — इत्यस्य परिचयं देहि ।

(घ) NLP — इत्यस्य सङ्कटानि कानि ?

(ङ) Indic-Roman — अक्षराणि लिखत ।

(च) वर्णानाम् उच्चारणस्थानविषये टिप्पणीम् लिखत ।

3. प्रश्नद्वयोयोः उत्तरं प्रदीयताम् : 10×2=20

(क) संस्कृत गणनामूलक भाषा — इति सयुक्तमालोच्यताम् ।

(ख) भारतीय भाषा समूहेषु संस्कृतमेकं प्रकृत्याः भाषा इति विचार्यताम् ।

(ग) संस्कृतभाषातः अपरभाषाणामुत्पत्तिः सयुक्तिकं आलोच्यताम् ।

(घ) संस्कृतभाषायाः उत्पत्तिः प्रयुक्तिगतक्रमविकाशविषये आलोच्यताम् ।